

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

14.10.2025. Nr. P005-17/8.6.1/64649

Uz 18.09.2025. Nr.b/n

SIA "A"
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests izskatīja SIA "A", reģistrācijas Nr.... (turpmāk – iesniedzēja), 2025.gada 18.septembra iesniegumu par uzziņas sniegšanu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzēja iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzēja saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 98.pantu vēršas Valsts ieņēmumu dienestā ar lūgumu sniegt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā un Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu pareizu piemērošanu.

Iesniedzēja norāda, ka ir 2001.gadā dibināts uzņēmums, kura reģistrētā pamatdarbība atbilstoši NACE 2.1.redakcijai ir "Sporta aprīkojuma mazumtirdzniecība (47.63). Iesniedzēja ir Lielbritānijas uzņēmuma "Limited..." autorizētais pārstāvis (dīleris) Latvijā.

Diemžēl, viena no jahtām, kuras īpašnieks ir Lietuvas uzņēmums "Z" UAB, pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāja kods LT ... (turpmāk – Jahtas īpašnieks), tika bojāta spēcīga pērķona negaisa laikā Rīgā 2024.gadā. Jahta zibens spēriena rezultātā guva plašus bojājumus, tai skaitā, pilnībā tika bojāta Jahtas elektronikas sistēma un visas dzinēja vadības iekārtas.

Tā kā Jahta bija apdrošināta pret šāda veida negadījumiem, pēc apdrošināšanas gadījuma iestāšanās, attiecīgā apdrošināšanas kompānija "H" ar apdrošināšanas un atlīdzību pārvaldības aģentūras SIA "S", reģistrācijas Nr...., (turpmāk arī – Apdrošinātājs) starpniecību, reģistrēja atlīdzības lietu ar atsauces numuru xxx (turpmāk – Atlīdzības lieta).

Apdrošinātājs, piesaistot iesniedzēju kā "Limited..." autorizēto pārstāvi un neatkarīgu ekspertu, veica visas nepieciešamās apskates, bojājumu un zaudējumu novērtēšanas darbības, kā rezultātā piekrita apmaksāt Jahtas remonta darbu

izmaksas).

Atbilstoši Jahtas īpašnieka saskaņojumiem ar Apdrošinātāju un Jahtas īpašnieka norādēm, iesniedzējai kā “Limited...” autorizētajam pārstāvim tika uzdots sastādīt remonta darbu tāmi. Iesniedzējas sagatavoto remonta darbu tāmi 2024.gadā apstiprināja Apdrošinātājs un Jahtas remontu tika nolemts veikt Lielbritānijā saskaņā ar Jahtas ražotāja (“Limited...”) standartiem un vadlīnijām.

Līdz ar to, atbilstoši visu iesaistīto pušu saskaņotajai tāmei, Jahtas remonts tiek veikts Lielbritānijā. Darbus veic Lielbritānijas uzņēmums “K Limited” (UK VAT Number GB...), kas nodrošina arī nomaināmā aprīkojuma un detaļu iegādi Lielbritānijā no “Limited...” (UK VAT Number GB...) un to nodošanu Jahtas īpašniekam. Savukārt rēķinus par detaļu iegādi un darbu izpildi Lielbritānijas uzņēmums “K Limited” izraksta iesniedzējai kā “Limited...” autorizētajam pārstāvim un Jahtas darbu remonta koordinātoram, rēķinos norādot PVN 0% likmi.

Saņemot šos “K Limited” izrakstītos rēķinus, iesniedzēja tos nosūta gan Jahtas īpašniekam, gan arī Apdrošinātājam, lūdzot saskaņot un kompensēt attiecīgo apdrošināšanas atlīdzības (kompensācijas) daļu. Pēc tam, kad Apdrošinātājs akceptē šos rēķinus, Jahtas īpašnieks iesniedz Apdrošinātājam attiecīgu iesniegumu, kurā Atlīdzības lietas ietvaros lūdz attiecīgo apdrošināšanas atlīdzības daļu samaksāt iesniedzējas kontā. Saņemot no Apdrošinātāja apdrošināšanas atlīdzības (kompensācijas) daļu, iesniedzēja veic “K Limited” izrakstīto rēķinu apmaksu.

Papildus minētajam, iesniedzēja kā “Limited” oficiālais pārstāvis saistībā ar konkrēto Atlīdzības lietu sniedz arī tādus pakalpojumus kā: Atlīdzības lietas administrēšana, rezerves daļu sagādes un veicamo darbu koordinēšana, komunikācijas procesa nodrošināšana ar ražotāju, tehniskās informācijas sagatavošana un sniegšana, “know-how”, specifisku loģistikas pakalpojumu sagāde, CAD rasējumi u.c., un šo pakalpojumu saņēmējs ir Apdrošinātājs.

Vadoties no Pievienotās vērtības nodokļa likuma normām, iesniedzējas darbība Atlīdzības lietas ietvaros pēc būtības atbilst Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 26.punktā lietotajam terminam “starpnieks” – nodokļa maksātājs, kurš piedalās pakalpojumu sniegšanā vai preču piegādē, nekļūstot par šo preču īpašnieku vai faktisko pakalpojumu sniedzēju, lai īstenotu citu personu intereses pakalpojumu sniegšanas vai preču piegādes darījumos. Starpnieks izraksta nodokļa rēķinu un saņem atlīdzību tikai par savu sniegto starpniecības pakalpojumu.

Nemot vērā Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52.panta pirmās daļas 20.punktā noteikto, ka ar nodokli neapliek apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas pakalpojumus, tostarp saistītus pakalpojumus, ko sniedz apdrošināšanas vai pārāpdrošināšanas starpnieks vai apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieks, tad iesniedzējas ieskatā:

- 1) iesniedzējas no Apdrošinātāja saņemtajai apdrošināšanas atlīdzībai (kompensācijai) Atlīdzības lietas ietvaros, no kuras tiek veikti norēķini ar “K Limited”, PVN nav jāpiemēro;

- 2) iesniedzējas sniegtajiem pakalpojumiem (Atlīdzības lietas administrēšana, rezerves daļu sagādes un veicamo darbu koordinēšana, komunikācijas procesa nodrošināšana ar ražotāju, tehniskās informācijas sagatavošana un sniegšana, “know-how”, specifisku loģistikas pakalpojumu sagāde, CAD rasējumi u.c.), kuru

saņēmējs ir Apdrošinātājs, ir jāpiemēro PVN 21% apmērā.

Tomēr, ievērojot to, ka aprakstītais darījums nav ikdienišķs, iesniedzēja vēlas noskaidrot savas tiesības konkrētajā tiesiskajā situācijā, lai pareizi piemērotu Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas. Vadoties no minētā, iesniedzēja lūdz sniegt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā un atbildēt uz sekojošiem jautājumiem:

1. Vai iesniedzējas no Apdrošinātāja saņemtajai apdrošināšanas atlīdzībai (kompensācijai) Atlīdzības lietas ietvaros, no kuras tiek veikti norēķini ar “K Limited”, atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52.panta pirmās daļas 20.punktam PVN nav jāpiemēro?

2. Vai iesniedzējas sniegtajiem pakalpojumiem, kuru saņēmējs ir Apdrošinātājs, ir jāpiemēro PVN 21% apmērā?

Pielikumā pievienoti atsevišķi dokumenti, kas ļauj saprast darījuma būtību. Gadījumā, ja uzziņas sniegšanai Valsts ieņēmumu dienestam ir nepieciešama papildus informācija vai dokumenti, iesniedzēja lūdz tos pieprasīt.

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot iesniedzējas iesniegumā sniegto faktu aprakstu, no minētajiem faktiem izrietošos konkrētos jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Atbildot uz iesnieguma 1.jautājumu, paskaidrojam.

Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5.panta pirmajā daļā noteiktajam ar nodokli apliekamie darījumi ir šādi saimnieciskās darbības ietvaros iekšzemē veikti darījumi:

1) preču piegāde (tai skaitā preču piegāde Eiropas Savienības teritorijā un preču eksports) par atlīdzību;

2) pakalpojumu sniegšana par atlīdzību;

3) preču iegāde Eiropas Savienības teritorijā par atlīdzību.

Pakalpojumu sniegšana Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 14.punkta izpratnē ir darījums, kas nav preču piegāde; par pakalpojumu sniegšanu uzskata arī:

a) nemateriālā īpašuma (nemateriālo vērtību un tiesību) pārdošanu (nodošanu),

b) saistības atturēties no kādas darbības vai rīcības vai pieļaut kādu darbību vai rīcību,

c) lietu nomu,

d) būvdarbu veikšanu.

Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 20.punktā sniegtajam termina skaidrojumam preču piegāde ir darījums, kas izpaužas kā īpašuma tiesību uz lietu nodošana citai personai, lai tā varētu rīkoties ar lietu; par preču piegādi uzskata arī darījumus ar:

a) nekustamo īpašumu vai tā daļu,

b) elektroenerģiju, gāzi, siltumenerģiju, apkuri, ūdeni, tvaiku un dzesēšanas enerģiju.

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 2.punktu atlīdzība ir preču vai pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, kuru preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs saņem vai kura tam būtu jāsaņem kā samaksa no preču vai

pakalpojumu saņēmēja vai citas personas par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, bez pievienotās vērtības nodokļa neatkarīgi no tā, vai samaksa izdarīta pilnībā vai daļēji.

Tādējādi Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas nav piemērojamas, ja darījumi pēc ekonomiskās būtības nav uzskatāmi par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību.

Saskaņā ar likuma “Par nodokļiem un nodevām” 23.panta četrpadsmito daļu nodokļu administrācija, nosakot nodokļa maksājuma apmēru, ņem vērā nodokļu maksātāja atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 15.panta pirmajai daļai iestāde un tiesa administratīvajā procesā piemēro ārējos normatīvos aktus, starptautisko tiesību un Eiropas Savienības tiesību normas, kā arī vispārējos tiesību principus.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15.panta ceturto daļu Eiropas Savienības tiesību normas piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Piemērojot Eiropas Savienības tiesību normas, iestāde un tiesa ņem vērā Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk – EST) judikatūru.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15.panta piekto daļu vispārējos tiesību principus piemēro, ja attiecīgo jautājumu neregulē ārējais normatīvais akts, kā arī lai interpretētu normatīvos aktus.

Tādējādi, lai noteiktu, vai iesniedzējai konkrētajam darījumam – saņemtajai apdrošināšanas atlīdzībai, ko iesniedzējas kontā pārskaita apdrošinātājs – SIA “S”, ir jāpiemēro PVN vai nē, ir jāņem vērā arī EST judikatūra.

EST judikatūrā uzsvērts, lai darījumu kvalificētu par “darījumu par atlīdzību”, starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju jāpastāv tiesiskām attiecībām, kurās tiek veikts savstarpējs izpildījums, un pakalpojuma sniedzēja saņemtajai samaksai ir jābūt faktiskai atlīdzībai par pakalpojuma saņēmējam individuāli sniegto pakalpojumu. Jāpastāv tiešai saiknei starp sniegto pakalpojumu un saņemto samaksu (2007.gada 18.jūlija spriedums lietā Nr.C-277/05, *Société thermale d'Eugénie-les-Bains*, 19.punkts un tajā minētā judikatūra, 2015.gada 23.decembra spriedums apvienotajās lietās Nr.C-250/14 un Nr.C-289/14, *Air France-KLM* un *Hop!Brit-Air*, 22.punkts).

Kā norādījusi ģenerālvokāte Juliāna Kokote 2018.gada 7.jūnijā sniegtajos secinājumos lietā Nr.C-295/17, pakalpojums par atlīdzību nav konstatējams, ja maksājums tikai kompensē uzņēmuma ciesto finansiālo zaudējumu. Nauda gan tiek maksāta, bet ne par uzņēmuma veikto piegādi vai sniegto pakalpojumu, šajos gadījumos netiek gūts patērējams labums. Viens pats naudas maksājums vēl nenozīmē, ka tā saņēmējam ir pienākums maksāt nodokli, pat ja viņš ir nodokļa maksātājs. Gluži pretēji, viņam ir jāveic piegāde vai jāsniedz pakalpojums apmaiņā pret naudas maksājumu (EST 1994.gada 3.marta spriedums lietā Nr.C-16/93, *Tolsma*, 18.punkts). Savukārt, kā uzsver ģenerālvokāte, samaksātajai summai jābūt faktiskam pretizpildījumam par nosakāmu pakalpojumu, kas tiek sniegts tādu tiesisku attiecību ietvaros, kurās notiek savstarpēja apmaiņa ar pakalpojumiem (EST 2007.gada 18.jūlija spriedums lietā Nr.C-277/05, *Société thermale d'Eugénie-les-Bains* 19.punkts, 2006.gada 23.marta spriedums lietā Nr.C-210/04, *FCE Bank*,

34.punkts, 2002.gada 21.marta lietā Nr.C-174/00, Kennemer Golf, 39.punkts un 1994.gada 3.marta lietā Nr.C-16/93S, Tolsma, 14.punkts). Maksājumi ārpus šādām tiesiskām attiecībām – kas, ņemot vērā PVN vispārējo patēriņa nodokļa raksturu, katrā ziņā ir jāinterpretē plaši – nav darījums, kas apliekams ar nodokli. Tādēļ, kaut arī uzņēmums saņem maksājumu, bet maksātājs šo naudu nemaksā par patērējamu labumu (t.i., piegādi vai pakalpojumu), bet gan citu iemeslu dēļ, nav konstatējama pakalpojuma sniegšana par atlīdzību.

2007.gada 18.jūlija spriedumā Nr.C-277/05 un 2010.gada 21.oktobra spriedumā Nr.C-467/08 *Société thermale d'Eugénie-les-Bains* EST vērtējusi kompensāciju, kas samaksāta, lai atlīdzinātu zaudējumus. Kompensācija nav tieša atlīdzība par jebkādu pakalpojumu sniegšanu, un tā neietilpst PVN bāzē.

Turklāt Pievienotās vērtības nodokļa likumā ir ietverts princips, ka darījums, kuram piemērojams PVN, tiek uzskatīts par notikušu tikai tad, ja tajā ir iesaistītas divas personas – pakalpojuma sniedzējs/preču pārdevējs un pakalpojuma saņēmējs/preču pircējs.

Iesniedzēja iesniegumā paskaidro, ka Atlīdzības lietas ietvaros saņem no Jahtas remonta pakalpojuma sniedzēja Lielbritānijas uzņēmuma “K” izrakstītos rēķinus, kurus SIA “S” akceptē un pēc Jahtas īpašnieka iesnieguma attiecīgo apdrošināšanas atlīdzības daļu iemaksā iesniedzējas kontā, piemēram, kā tas ir norādīts “Z” UAB 2024.gada 14.oktobra vēstulē, kas adresēta SIA “S”. Saņemot no SIA “S” apdrošināšanas atlīdzības (kompensācijas) daļu, iesniedzēja veic “K” izrakstīto rēķinu apmaksu.

Izvērtējot konkrēto tiesisko situāciju secināms, ka no SIA “S” saņemtā apdrošināšanas atlīdzības (kompensācijas) daļa iesniedzējai nav ar PVN apliekams darījums, tā kā pārskaitot minēto atlīdzību iesniedzējai, SIA “S” nav veikusi ar PVN apliekamu vai neapliekamu preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, kā arī saņemtā atlīdzība no SIA “S” nav uzskatāma par atlīdzību, ko iesniedzēja ir saņēmusi par SIA “S” sniegto ar PVN apliekamu vai neapliekamu pakalpojumu vai preču piegādi.

Ievērojot minēto, no SIA “S” saņemtā apdrošināšanas atlīdzības (kompensācijas) daļa pēc ekonomiskās būtības nav uzskatāma par pakalpojumu sniegšanu vai preču piegādi par atlīdzību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē. Līdz ar to iesniedzējai tai Pievienotās vērtības nodokļa likuma normas nav jāpiemēro.

Atbildot uz iesnieguma 2.jautājumu, paskaidrojam.

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52.panta pirmās daļas 20.punktu ar nodokli neapliek apdrošināšanas un pārapdrošināšanas pakalpojumus, tostarp saistītus pakalpojumus, ko sniedz apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas starpnieks vai apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieks.

Saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likuma 1.panta pirmās daļas 8.punktu apdrošināšanas starpnieks ir apdrošināšanas brokeris vai apdrošināšanas aģents, kas par atlīdzību nodarbojas ar apdrošināšanas izplatīšanu šajā likumā noteiktajā kārtībā un Pan-Eiropas privāto pensiju produkta izplatīšanu Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija regulā (ES) 2019/1238 par

Pan-Eiropas privāto pensiju produktu (PEPP) (turpmāk – Regula Nr.2019/1238) noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likuma 1.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktajam apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieks ir fiziskā vai juridiskā persona, kas nav kredītiestāde vai ieguldījumu brokeru sabiedrība un kas par atlīdzību nodarbojas ar apdrošināšanas izplatīšanu kā papildpakalpojumu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) personas pamatdarbība nav apdrošināšanas izplatīšana,
b) persona izplata tikai tādu apdrošināšanu, kas papildina tās piedāvāto precī vai pakalpojumu,

c) šā punkta “b” apakšpunktā noteiktā apdrošināšana neparedz dzīvības vai civiltiesiskās atbildības riska apdrošināšanu, izņemot gadījumu, kad šāda apdrošināšana papildina precī vai pakalpojumu, ko apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieks piedāvā savas pamatdarbības ietvaros.

Tādējādi atbrīvojums apdrošināšanas pakalpojumam ir piemērojams, ja apdrošināšanas pakalpojumu sniedz apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas starpnieks vai apdrošināšanas papildpakalpojuma starpnieks Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likuma izpratnē.

Ievērojot minēto, iesniedzējas saistībā ar konkrēto Atlīdzības lietu sniegtajiem pakalpojumiem – Atlīdzības lietas administrēšana, rezerves daļu sagāde un veikamo darbu koordinēšana, komunikācijas procesa nodrošināšana ar ražotāju, tehniskās informācijas sagatavošana un sniegšana, “know-how”, specifisku loģistikas pakalpojumu sagādes CAD rasējumi u.c. pakalpojumi – Pievienotās vērtības nodokļa likuma 52.panta pirmās daļas 20.punktā noteiktais atbrīvojums nav piemērojams.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma 41.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka ar nodokli apliekamiem darījumiem piemēro nodokļa standartlikmi 21 procenta apmērā, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

Tādējādi, ja iesniedzēja sniedz minētos pakalpojumus par atlīdzību SIA “S”, tad tiem ir piemērojama PVN standartlikme 21 procenta apmērā.

Sniedzot uzziņu izmantotas šādas tiesību normas: Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 2., 14. un 20.punkts, 5.panta pirmā daļa, 41.panta pirmās daļas 1.punkts, 52.panta pirmās daļas 20.punkts, Administratīvā procesa likuma 15.panta pirmā, ceturta un piektā daļa, likuma “Par nodokļiem un nodevām” 23.panta četrpadsmitā daļa, Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas izplatīšanas likuma 1.panta pirmās daļas 7. un 8.punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p.i.

R. Zukuls

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU